

L'AUTONOMISTA

DIARI FEDERALISTA REPUBLICÀ I D'AVISOS I NOTÍCIES - ES PUBLICA A LA TARDA

GIRONA, DIJOUS, 30 DE GENER DEL 1936

NUMERO 9.780

FRANQUEIG CONCERTAT

Justícia a les dretes

Als observadors ingenus han sofert un petit astorament en constatar per les dades que ha publicat l'Oficina Internacional del Treball que Espanya és el país del món on el nombre dels sense feina ha augmentat en majors proporcions durant l'any 1935. Del novembre del 1934 a la mateixa data del 1935 latur ha minvat considerablement a tot arreu, i existeixen nou excepcions, al davant de les quals figura Espanya, que de 629.730 passa a 780.242, o sia un augment de 150.512. La segueix Holanda, amb un augment de 53.010 i França amb 37.233. Suïssa, Irlanda, Bulgària, Letònia, Iugoslàvia i Nova Zelanda assenyalen augmentos sense importància. Les dades informatives i estadístiques d'Espanya obliguen a acceptar la xifra de 780.242 parats com a punt de referència, intuït, però, que el nombre d'obres sense feina en acabar-se l'any 1935 ultrapassa en molt el milió.

Cal fer justícia a les dretes. La propaganda desfermada contra la gestió del Govern Azafia, els anuncis catastròfics i els mals avenços de la "bona premsa" durant el bienni nefast encara és l'hora que fan rodar el cap a molts ciutadans de bona fe que senten desorientats i perplexos. Nosaltres no hem de contribuir a la confusió i en el possible hem de donar els elements de judici indispensables per tal que tota intel·ligència normal pugui retrobar el seu nord i pugui fer a les dretes la justícia que mereixen. No és gens negligible el resultat de la seva cridoria, ni podem desonèixer a les dretes el mèrit d'haver subvertit la base del coneixement i de la comprensió atribuïnt a la gestió econòmica i moderadíssima dels Governos espanyols, conseqüències ruïnoses per a l'economia del país.

Latur forçós a Espanya, amb govern de dretes, augmenta vertiginosament. És innegable. Les dades oficials de Catalunya assenyalen un augment mensual constant: en el mes de març del 1935, l'Oficina Central Coordinadora del Servei de Col·locació registrava 31.242 parats; en el mes d'octubre, 56.386. El més alarmant és l'anàlisi d'aquest augment. En la indústria tèxtil, de 7.090, passen a 14.822; en els treballs agrícoles forestals, de 3.759, passen a 10.707; en el ram de la construcció, de 5.299, passen a 8.145; en transports terrestres, de 592, passen a 1.076; en el ram de la fusta, de 986, passen a 2.679; en comerç general, de 1.353, arriben a 2.520; en banca, assegurances i oficines, de 755, arriben a 1.399. I així, en totes les activitats bàsiques de l'economia catalana, es duplica en l'espai de set mesos el nombre d'obres en atur forçós.

Aquesta davallada espantable s'ha donat precisament en els temps feliços dels Govern Lerroux-Gil Robles i en els moments que la Lliga Catalana, plena de fervor patriòtic, i amb el bagatge de la seva omnicència, ha anat acaparant cautelosa i oportunista els llocs de comandament. És una qüestió de dir així i no se'n acudiria a nosaltres si ells no es passessin la vida escrivint aquests tristos arguments. Perquè, per afectar el curs de l'economia i exhibir resultats desastrosos com els que es registren ja fa anys, no tenien necessitat d'usurpar

el poder ni atropellar els sentiments de la majoria dels ciutadans, car, en el govern i fora del govern, són ells els primers responsables de l'esfondrament material del nostre país, car ells i ningú, només ells, han tingut i tenen els llocs de direcció, de privilegi i de preeminència en totes les branques de l'economia i en tot ordre d'activitats utilitàries.

Es que hi ha algú que ignori aquest fet? Es que ningú mitjanament preparat podia dispensar el més petit crèdit a la campanya absurda de la gent de dreta? Qui és que s'ha apropiat barroerament els estalvis dels treballadors i dels petits burgesos i ha dilapidat en empreses infelices, sense base i sense càlcul, les economies centenàries i previsores del poble català? Podran donar la culpa als governs d'esquerra de les fallides vergonyoses, del balafí inaudit i de les depredacions perpetrades aquests darrers anys contra l'incert accionista o obligacionista modest que ha posat la confiança en aquests genis de les finances catalanes?

No és possible examinar xifres sense que surti palesa la destrucció de la ineptitud de les dretes i la ficció de la seva propaganda demagògica i truculenta. L'índex de la construcció a Barcelona i les principals poblacions de Catalunya, que l'any 1931 es mantenia encara a 104'2 ab relació al 1925, va descendir a 61'9 el 1934, continuant la baixa en els primers mesos de 1935. Des del 1931 s'han desvalorat en més d'un cinc per cent els productes vegetals i industrials indígenes i han augmentat els preus dels productes animals, gairebé tots d'importància. L'índex de la llana filada condicionada a Catalunya, que en relació a 1925 era de 158'1 el 1932, baixa a 125'8 el 1934 i no augmenta sensiblement el 1935. El dels filats de cotó, que era de 97'3, baixa a 91'4, i el de la seda artificial baixa de 113'5 a 80'2. Baixa el consum de carn, el de carbó entrat al port de Barcelona, el de vagons de cereals i derivats entrats a les nostres estacions, l'índex del moviment de vaixelles a tots els ports, com el de mercaderies i passatgers, tan marítim com terrestre. Baixa el moviment d'especulació a Borsa, baixa la cotització d'accions i d'obligacions i, per baixat tot, fins baixa la natalitat tan sensiblement, que de 18'6 per mil el 191, es posa a 16'31 el

1934, amb una baixa molt més pronunciada encara el 1935.

Cal fer justícia a les dretes. I per a fer justícia als que deliberadament i a consciència deformen la veritat i tracten de desorientar el poble i espantar les ànimes de cantí, que en matèria de criteri i discerniment sempre van a lloguer, cal dir la veritat sencera i afirmar que les dretes, des del poder, no són completament responsables de tot aquest desori, com tampoc no serà d'elles el mèrit si un dia retorna la prosperitat i es reverteixen les xifres i les dades que estem examinant. Tot s'esdevindrà sense elles i a pesar d'elles, car no es necessita aprofundir massa per a comprendre que quan una malura no exhaureix l'organisme és que s'ha convertit en un paràsit perfectament suportable. Les dretes rossegueu i mengen, és veritat i aquests últims anys han demostrat una voracitat i un nequít propi del que preveu la fi del banquet amb el redreçament d'aquesta parròquia mansa i resignada que fins ara havia servit de pastura. Però la sanitat i la vigoria del nostre poble absorbirà i assimilarà aquest pus que si no es fes tan visible ens estalviaria moltes vergonyes.

Les dretes no tenen la culpa d'ésser mal educades i de no saber dissimular la seva ingènita incapacitat i de creure que aquest país serà sempre una colònia dòcil i que es deixarà estemordir amb la seva cridoria grotesca tota la vida. No veuen que ja no és hora de fer barrila i que les coses s'estan posant molt greus; que Catalunya es liquida, que Espanya s'enfonsa i que aviat catalans i espanyols hauran d'eprescindir del luxe de tenir dretes. Nosaltres els fem justícia i no les fem responsables de tot el desastre. Caldria que elles s'acollissin a la nostra tolerància i fessin tot el possible per a no fer gaire nosa. Quan tants dolors truquen les portes; quan les perspectives són tan negres, el que no té abnegació, ni capacitat, ni voluntat, el millor que pot fer és decantar-se i deixar que ho adobin aquells a qui més cou. Potser no sabem que ja en els primers temps de Marx aquest deia que els treballadors no tenien res a perdre en la lluita sinó eren llurs cadenes. Vejam si els del front antimarxista necessitaran demostracions més clares i exigiran l'aplicació d'una justícia més vindicativa que la nostra!

M. SERRA I MORET

La Universitat espanyola i la rêmora del «señorito»

Personalitats gens suspectes d'es-tridències i d'extremisme com el doctor Marañón i Josep Ortega i Gasset han escrit diverses vegades que una de les pitjors malures que intoxicaven la societat espanyola era l'existència i la persistència del «señorito». El «señorito», en ple segle XX, és un producte típicament espanyol. Educad en un medi glorificador de la premissió juvenil, de la xerrameca a ultrança, del matoniforme i de la fantotxada, aquest «paràsit de la vida nacional» va formant-se en una tan brillant eufòria d'exhibicionisme com en una no menys completa incapacitació per a qualsevol activitat o professió serioses. Més tard, malgrat la seva vagància crònica i la seva nul·la preparació, el funcionament caciquil de la burocràcia d'aquest país ja trobarà manera d'admetre'l i d'incloure'l en algun o altre escalafó, procediment el més expeditiu per a resoldre-li el seu problema professional.

Allò més lamentable és, però, que l'organització de les institucions docents espanyoles permet que aquest «señorito» abundi — i àdhuc, a voltes, tingui un predomini, singularment a les Facultats de Dret — en els centres universitaris. Els darrers aldarulls estudiantils produïts a diversos indrets de la Península com a protesta contra l'obsessió fantasmal del separatisme català, no són, en el fons, més que això: explosions del «señoritismo». Aquest troba un mòbil admirablement abonat per a esbravar la seva pinxeria en l'epidèmic i cavernari patriotisme dels reaccionaris espanyols, patriotisme tan propens a la cridoria fàcil com reacci a tota exigència d'esforç i de sacrifici.

Hem dit que l'organització universitària permet aquesta realitat — sensible, però evident. I ens permetem recordar que aquest és un problema sobre el qual convé parlar i cal insistir, per ésser sempre de primera importància i més en els actuals moments, davant la imminència d'una victòria electoral i la consegüent possibilitat de poder procedir a una reforma dels plans d'ensenyament.

Referent a l'aspecte estrictament universitari, la millor manera d'eliminar paràsits i d'arreconar de la Universitat el matonisme inculat i

fatxendós, és establir una seriosa organització d'estudis, amb veritables proves d'ingrés, amb rigorosos exàmens de conjunt, amb mètodes i disciplines que reclamin una assegurada formació cultural... En fi, poc més o menys, i salvant les sempre possibles i obligades variants, el que venia realitzant el dissolt Patronat de la nostra Universitat. El millorament obtingut a casa nostra és evident: més intensitat en els estudis, més seriositat en el confortament, més civisme en tots els actes dels estudiants.

Un altre aspecte del problema, massa negligit a voltes, resideix a decidir-se a portar a la pràctica allò prescrit tant en la Constitució de la República com en l'Estatut Interior de Catalunya; és a dir, que l'accés als ensenyaments professionals i universitaris vingui condicionat pel talent i per l'aptitud de treball, no per la situació econòmica o la jerarquia social. En el ben entès que la concessió de beques i d'altres mitjans similars que faculcin el compliment d'aquest precepte legislatiu, no és solament una reforma d'ordre social, una justa facilitació de mitjans a les classes necessitades, sinó que també un empelt fecundíssim a la institució universitària, d'unes intel·ligències que es perden en l'esterilitat i d'unes aptituds que es veuen tallades en llurs prometedores aspiracions.

Ens plau de recordar ara que el Parlament de Catalunya anava a discutir una important proposta de cessió de beques, precisament quan fou suspès en les seves funcions per l'arbitrarietat d'una llei prou i massa coneguda. Així mateix, el projecte de Reforma Universitària presentat per Ferrnando de los Rios a les Corts Constituents no arriba, tampoc, ni a discutir-se, per la prematura dissolució d'aquelles Corts.

Bells exemples inicials d'oportuna rememoració. Esperem que la nova etapa de Govern popular, que tots considerem propèra a començar-se, continuarà i augmentarà la seva preocupació per a aquests problemes, tant en un com en altre aspecte. I en procedir així, ultra realitzar una de les més justes millores socials, portarà a cap una veritable reorganització universitària, amb aquella primera mesura imperiosament exigida pel bon nom de la Universitat espanyola: l'extirpació radical del «señorito».

Josep M. CORREDOR

«El gran fracassat»

Quan en el camp de la història es gira la vista endarrera i contempla un el panorama espanyol del segle passat, no sap per a què entristir-se més: si per la buidor i la inconsciència en què romangué l'ànima de l'Espanya tota o per aquells homes, minoria selecta, que veient la davallada de la pàtria llançaren el crit d'alarma i d'angúnia enmig d'una indiferència frapant de pàram.

I quina plèiade d'homes! Sanz del Río, Azcarate, Costa, Giner de los Cossio, Ramon i Cajal, Salmeron, Pi (Continua a quarta pàgina)

Eduard VIII

El nou rei d'Anglaterra, conegut pels seus interessos socials, es veu ací retratat durant una visita a casa d'una família minaire sense feina.

PAPEL DE FUMAR
BAMBU

Dol a la Cort d'Anglaterra

El dol a la Cort d'Anglaterra ha estat decretat per 9 mesos, amb ocasió del traspàs del rei Jordi. En la il·lustració es veu a dos guàrdies reials amb banderes endolades.

Concentració de Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya al Teatre Municipal de Girona, pel dia 1.º de febrer, a les 10 de la nit.

PARLARAN ENTRE ALTRES:

AGUSTÍ CABRUJA

PERIODISTA

JOAN GINESTA

PRESIDENT DE LA JOVENTUT REPUBLICANA DE LA BISBAL

ALEXANDRE DEULOFEU

PROFESSOR DE L'INSTITUT DE FIGUERES. - PER LA J. R. DE FIGUERES

JOSEP M. CORREDOR

MESTRE I PUBLICISTA. - PER LA J. R. DE GIRONA

MARGARIDA F. CLOT

PRESIDENTA DE LA SECCIO FEMENINA D'ESQUERRA DE FIGUERES

ANTONI DOT, ARXER

SECRETARI I DIPUTAT AL PARLAMENT DE CATALUNYA. - PER LA J. R. D'OTLOT

PERE COROMINES

DIPUTAT AL PARLAMENT DE CATALUNYA, I PERSONALITAT DESTACADA DEL COMITÈ EXECUTIU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

MIQUEL SANTALÓ

DIPUTAT AL PARLAMENT ESPANYOL, I EX-CAP DE LA MINORIA D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Per Ciutadania, per la reconquesta de les llibertats de la República, de Catalunya i de tots els empresonats polítics cal no mancar a aquest acte de les Joventuts Republicanes de totes les contrades Gironines.

Adquiriu ràpidament invitacions als Centres d'Esquerra

DE LA CAMPANYA ELECTORAL

Beceroles administratives

Hem anat de poble en poble. Hem parlat ací i allà. L'entusiasme ha estat notat fàcilment arreu. La consigna és donada. El jorn de glòria també. Novament el triomf de les aspiracions populars catalanes té una força formidable.

Les dretes ja parlen de les minories. De les majories només en parlen en públic; privadament, en confiança, ja només cavilen per tal d'evitar que les minories se les emporti l'adversari d'abans que avui està inclòs en candidatura única. De la Península no volem profetitzar cap resultat; de Catalunya, només veiem el triomf poc remarcable en un departament; en els altres la collita de vots esquerrans serà exuberant. Respecte de les dretes aquestes eleccions seran les de les candidatures talsades; malgrat tot, el que s'ha dit per inspirar la unanimitat, les dretes entre si no tindran lleialtat.

Voldríem arribar a tot arreu. Diuem des d'ací el que creiem que cal respecte a orientació en els discursos. Ja està bé que a dues setmanes de les eleccions els oradors prefereixin l'exaltació a la reflexió, però cal recomanar als ciutadans de les directives que quan les eleccions siguin passades, procurin donar conferències d'educació ciutadana, que tant han d'enfortir els coneixements democràtics i, per tant, la disciplina entre tots. Que es desterrin els capitans manats de les viles i que es doni vida a les assemblees de partit; que siguin aquestes i no els homes els que determinin l'orientació. D'aquesta manera, amb la participació, augmenta la responsabilitat de tots i, per tant, ningú no regatejarà, quan calgui, la seva aportació.

Fixeu-vos que a les poblacions on s'ha seguit el sistema la pinya és inscalfable. En canvi, on s'ha seguit el cabdillatge, la victòria mai no és tan segura.

Cal dir el que és una Societat, una Cooperativa, una Federació. Fer també que els treballadors estudiosos sàpiguen què cosa és un Dicionari. Procurar, en temps de calma, sue al Centre n'hi hagi un a mà per a fer-hi les consultes que calgui. En fi, aprofitar les concentracions populars per a intercalar entre els discursos uns mots de divulgació de les beceroles democràtiques.

Emili CODINA

CARBONS

La vostra calefacció i cuina us donaran millor rendiment amb carbons de la casa

Julià Pallarés

Abans Bertran i Cia.

LA MÉS ANTIGA DE GIRONA

ANTRACITA, NOUS DE GALES, COK etc.

Magatzem: LA RODONA - Tel. 332 - GIRONA

Per encàrrecs: EXIMENIS, 8 porteria (Ave Maria)

NOTÍCIES

En estos días de preludio electoral se dibuja, viva y palpitante, la diminuta tragedia de aquel pobre y buen señor que aspira a ser diputado.

Es un drama vulgar, gris y un poco casero. Tiene por escenario el hogar mediocre, que huele a legumbres cocidas y a polvos baratos de las niñas cursillonas y ávidas de novio.

El "cabeza de familia" es hombre de principios sacrosantos y tradicionales y, como él dice en sus peroratas familiares, lleva una flor de lis en la maceta de su corazón.

Nuestro pequeño héroe desea una acta para implantar una política original suya: paz, pan y palo. Programa que se encierra en tres iniciales que son la onomatopeya de tres disparos: "p. p. p."

Pero el desengaño más cruel ha mordido en sus carnes. Los hombres de orden - sus contortulosos y correligionarios - han decidido presentar a otro. Sus méritos, su historia brillante en defensa de los ideales, no han valido para nada. La ingratitude humana no tiene límites!

Y, la tragedia anónima ha desencadenado en la cocina casera. - ¡Otra vez me quedo sin acta!

Las terribles palabras han caído sobre la familia como losa de pantefón.

Se ha hecho un largo silencio, como en los melodramas espeluznantes.

Después, la mujer, gorda y bigotuda, ha roto la solemnidad funeral de la pausa. Blandiendo la mano de almirez ha dicho:

- ¡Hay que machacar el cráneo a todos los malandrines que se oponen a tu legítima elección! ¡Envidia, solo envidia!

Las niñas lloriquean en un rincón. Ellas pensaban ir a Madrid para encontrar novio. Aquí, a las pobrecitas, les va siendo cada vez más difícil.

Y, sobre aquel cuadro de luto, en el fogón, se derrama el puchero.

¡Cuantos y cuantos dramas, como el transcrito, se representan en el escenario de la actualidad! Son incontables los señores - clases pasivas del espíritu - que sueñan con ser diputados.

En España, la mala ofición a la política es un mal que no tiene arreglo.

Alemanya 1936...

Any de les Olimpíades

i de

Representant a Girona:

ERNEST MARTINEZ

C. Barcelona, 1 i Alvarez de Castro, 2 - Telèfon, 109

Aquest matí, a les onze, a l'Audiència Provincial s'ha celebrat un judici oral contra Sabel Bret, acusat d'un delicte de furt.

El fiscal ha demanat per al del banquet, la pena de sis mesos i un dia de presó. La vista ha quedat llista per a sentència.

-S'OFEREIX cobrador. Flanxa metàl·lica. Comptabilitat i treballs escritori. - Raó, Forsa, 17, 3er

Aquest migdia, al locutori de comunicació de la presó, hem tingut el gust de saludar l'ex diputat a Cortes per aquesta circumscripció senyor Melcior Marial, el qual ha estat conversant amb els nostres amics empresonats durant tota l'estona de comunicació.

ATENEU DE GIRONA

Conferència sobre Lope de Vega El propinent dissabte, dia 1er de febrer, el docte catedràtic de la Universitat de Barcelona, Sr. Angel Valbuena Prat, donarà la seva anunciada conferència commemorativa de Lope de Vega, organitzada per l'Ateneu de Girona.

La conferència, que versarà sobre el tema "Notas significativas de la dramática de Lope de Vega", tindrà lloc a la sala d'actes de la Biblioteca Municipal, a les set de la vetlla.

-PERRUQUERIA per a senyors, ben situada, es ven. - Raó en aquesta Administració.

A Olot ha estat detingut Antoni Demunt Costa, de 21 anys, solter, natural de Sant Hipòlit de Voltregà (Barcelona) i veí d'Olot, el qual fou sorprès per un capità de la guàrdia

civil arrancant cartells electorals junt amb un altre company que es féu escapol. Ha estat posat a disposició del jutge d'Instrucció.

-ES LLOGA una casa al carrer de Nostra Sra. de Loreto, amb tres habitacions esplèndides, cuina, menjador galeria, hort i quarto amb dutxa. - Raó, Plaça Sant Francesc, número 5 (Montanya).

A Anglès ha estat denunciada Pura Gabin Ros, de 26 anys, casada i natural de Mazarrón (Múrcia), per haver injuriat greument a la seva conveïna Dolores Nomberto López, de 23 anys, casada i natural de Viator (Almeria).

Per haver robat d'un hort propietat d'Emili Bou, del terme municipal de Torroella de Montgrí, unes 100 plantes de coliflor valorades en unes 30 pessetes, ha estat detingut Joan Alenyà Colom.

Dr. DAUSÀ Radiòleg de l'Hospital de les Comarques Gironines RAIGS X - RADIUM - RADIOTERAPIA RADIOGRAFIES A DOMICILI Pl. Marquès de Camps, 15 - Tel. 137

Salvador Pasolas Porta, de 54 anys, casat, masover del "Mas Concas", del terme municipal de Salas i jutge municipal de l'esmentat poble, ha estat agredit per tres desconeguts en passar pel rierol "Jugas", del terme municipal de Tortellà. L'agredit presenta una ferida en el cap qualificada de pronòstic reservat i produïda per una pedra. Els agressors es feren escàpols.

El Salvador Passolas ha declarat que desconeix en absolut els motius de l'agressió.

El proper diumenge dia 2 de febrer es celebrarà a les 11 del matí a la caserna de la guàrdia civil de Girona una subhasta d'escopetes intervingudes per la benemèrita, per infracció de la llei de caça.

-PELUQUERIA de senyores. Moderna i cèntrica, se vende. - Razón en esta Administración.

Demà, a les onze del matí, a l'Audiència Provincial d'aquesta ciutat, es veurà la vista contra Carme Goma i Febrer, acusada d'un delicte de delictes de corrupció de menors, causa procedent del Jutjat de Santa Coloma de Farners.

-PER NO poder atendre el negoci es posa en venda tenda de comestibles, en punt cèntric. - Raó, Forsa número 9, baixos.

-LOCAL de 83 metres quadrats, per a llogar. - Carrer Juli Garreta, 18 (prop de l'estació de Sant Feliu). - Raó, Lorençana, 45-1.er.

El proper diumenge, dia 2 de febrer, a dos quarts de tres de la tarda, donarà una interessant conferència pública al "Casal Sport", de Santa Coloma de Farners, organitzada per la Secció de la Unió Socialista d'aquella ciutat, el senyor M. Serra i Moret, el qual parlarà sobre "Consideracions sobre la lluita futura"

MARCA DE GRAN PRESTIGI DEMANEU-LA ARREU (Image of a lightbulb with 'METAL' written on it)

-SENYORA: Un bon perfum, un tractament de bellesa, a la Perfumeria Torrellas, Ciutadans 4.-Tel. 308.

Ventura i Figueres

Assabenten a la seva nombrosa clientela i públic en general, haver traslladat els seus tallers de fusteria i funerària a la

RONDA FERRAN PUIG, 5

on com de costum atendran els encàrrecs que els hi són confiats, a bons preus, bon treball i amb tota urgència servits, per disposar de maquinària moderna.

Per encàrrecs de funerària a: CORT-REIAL, núm. 8

Assemblea de l'Associació de Treballadors de l'Ensenyança de Girona El diumenge, dia 26, l'Associació de Treballadors de l'Ensenyança de Girona celebrarà a l'Assemblea general.

Entre els acords presos figuren següents, que recollim per la seva importància:

Desenvolupar, a la província de Girona, una activa propaganda per aconseguir el Front Únic del Magisteri, al qual manca encabir-hi, més, l'Associació de mestres normals.

Dur a terme, aprofitant la campanya electoral, una intensa tasca divulgació dels problemes de l'Ensenyança. Per tal de realitzar-la acordà que a tots els mitjans del Front d'Esquerres s'hi exhibissin panons i es repartissin manifestos al·ludint a la situació catastròfica de l'Ensenyança popular.

També s'acordà que regionalment es redactés un informe complet referent als nostres problemes i que, després de les eleccions, aquest informe fos portat, per a la seva defensa en el Parlament, als diputats comunistes i d'esquerra.

Quant als mestres en atur forçat que són molts - es féu remarcar la necessitat de què, en l'esmentat informe, hi figurés el problema llur com el més trascendental i de màxima urgència.

TAPISSERIES CRETONES

Teatre Municipal

Per al diumenge propinent, la presa del nostre primer teatre, anuncia la segona actuació de la companyia de comèdia encapçalada per la notable actriu Esperança del Barro i del primer actor Josep Telmo, amb el debut d'aplaudits actors i actrius. En la funció de tarda, es posarà en escena la grandiosa comèdia en tres actes "Soy un sinvergüenza", original de Pérez Fernández, obra representada 200 dies en el Teatre Lliure de Madrid. En la funció de nit, una preciosa comèdia en tres actes de Jacint Capel i Josep de Lluís.

Se'n assegura que els dies 7 i 8 del proper mes de març, tindrà lloc al Teatre Municipal, un esdeveniment teatral de la màxima importància. Molt probablement la grandiosa companyia de l'Il·lustre actor Rafael Rivelles, donarà que uns úniques funcions.

No cal dir com aquesta nova novetat variarà la natural sensació entre els amants del teatre.

COMARCALS

LA BISBAL

A un quart de tres de la matinal ocorregué un sinistre que si el veí de la tarda hagués bufat en aquella hora, hagués determinat la destrucció total de les fàbriques de ceràmica, veïnes del taller de cristalleria del senyor Pompeu Jofre Renard i de l'altre al carrer de Marcel·lí Malmat i no fer vent, es propalava que el picament i en una exhalació comú totes les mercaderies elaborades consistentes en set-centes dotzenes coves, destinats a embalatge. Conseqüència del foc calgué el treball i fou quan s'extingí, sense necessitat de grans esforços.

Les pèrdues es calculen en 100 pessetes i cal fer constar que aquesta mercaderia era venuda.

Així mateix ens cal consignar que en aquest mateix dia ocorregué un accident que podia determinar gràcies personals.

A les set del matí sortia de la vila del senyor Francesc Fàbrega carregat de rajols un carro dels masos de Pals, i al pas nivell de la carretera de Girona, en aquell moment topà amb el tren que baixava i produí l'accident que esmentem, quedant destruït el carro i la cavallada en tan mal estat, que hi hagué necessitat de matar a la pobre bestia que havia estat gairebé destruïda.

Un altre accident desgraciat ha...

tat l'aparcament primer pis Pl i Margalida porrà. - Això, em d'essa

Divendres per a la guerra pels ta ciutat el

Divendres periòdic b'cadania.

A l'Ateneu hiere una of a les relaciotos les cor Hom avin nacions d'E. cessitat urg telèfon, que número 38.

Ha mort a Vilal Puig...

La notícia timent, publi for un bon resida a N manifestant de grans vi Descans i Enviem al cèdit de V venerable pe tre simpcer o

Es velé concorregut ver del seny quest matí, gades de qu Retierem respectives f

ESTIL MODE

del

RAD

21.05.-Orq 21.45.-Rec eptió Oliverr 22.45.-Orq iona. Program

21.00. - "I tre espanyol gats", per L Concert pe 22. - Cam 22.20. - T re Calderon gon de la sis de la tempo da pels "Ar 23.15. - M des de Lido.

COND

ha tras sultorio de la L del Pr

Consultori Dr. F. Es-Malg d Sa Malalties

R Hores de cons Dimarts, 6 CARRER EXIME

ció de Tria...
 a de Gira...
 l'Associació...
 nyança de...
 celebrà...
 indicats O...

Divendres al matí és la data fixada per a la celebració del consell de guerra pels fets ocorreguts en aquesta ciutat el dia 6 d'octubre.

Divendres vinent reapareixerà el periòdic bisbalenc d'esquerra, "Ciutadania".

Ahí va reunir-se el Partit Republicà Federal d'E. R. de C. en assemblea per a tractar d'assumptes relacionats amb la vinent lluita electoral.

A l'Ateneu Pi i Margall s'ha establert una oficina comarcal i local per a les relacions entre les localitats de totes les contrades del Baix Empordà.

Hom avinenta a totes les organitzacions d'E. R. de C. que tinguin necessitat urgent de comunicació per telèfon, que l'esmentada entitat té el número 38.

El Corresponsal

LLETRES DE DOL

Ha mort a Vilovi d'Onyar el senyor Vidal Puigvert, mestre nacional jubilat.

La notícia ens ha produït fort sentiment, puix que el senyor Puigvert fou un bon amic nostre, des de quan residia a Navata i després a Vilovi, manifestant-se sempre com a home de grans virtuts i d'esperit liberal.

Descansi en pau!

Enviem al seu fill Rossend, farmacèutic de Vilovi, i demés família del venerable pedagog traspasat, el nostre sincer condol.

Es veté ahir extraordinàriament concorregut l'enterrament del cadàver del senyor Pau Orri, efectuat aquest matí, prova de les grans simpaties de que gaudia el traspasat.

Retterem el nostre condol a les respectives famílies del finat.

ESTILS MODERNISSIMS

Carnet del radio-oient

- RADIO BARCELONA**
- 21.05.—Orquestra Ràdio Barcelona.
 - 21.45.—Recital per la soprán Concepció Oliver.
 - 22.45.—Orquestra de Ràdio Barcelona. Programa variat.
- U. R. MADRID**
- 21.00.—"La primera obra del teatre espanyol: L'Auto dels Reis Màgics", per Lluís Araujo Costa.
 - Concert pel Sextet d'Unió Ràdio.
 - 22.—Campanades de Governació.
 - 22.20.—Transmissió des del Teatre Calderon, dels actes primer i segon de la sisena funció d'abonament de la temporada d'òpera, organitzada pels "Artistes Lírics Associats".
 - 23.15.—Música de ball, transmesa des de Lido.

El Doctor **CONDE CARBALLO**

ha trasladado su Consultorio de la Rambla de la Libertad a la calle del Progreso, n. 1 - 1.º

Consultori de Patologia Digestiva

Dr. F. Font Miralles

Es-Matge de l'Hospital de la Santa Creu Sant Pau de Barcelona

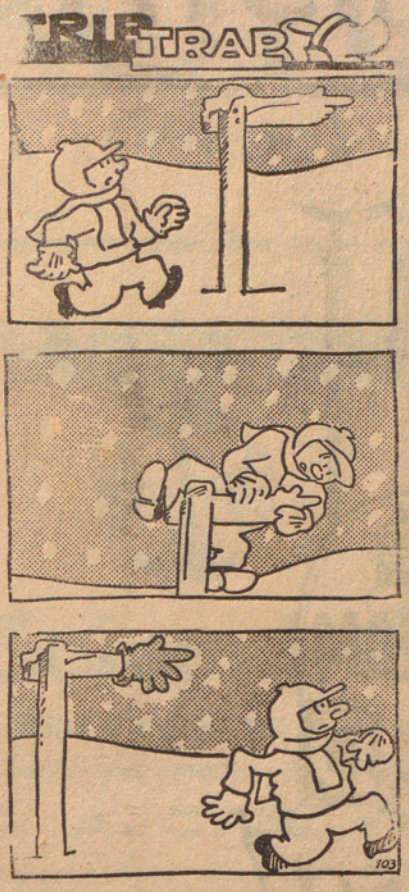
Malalties de l'Apèrell Digestiu i Nutrició

RAIGS X

Hores de consulta: Dimarts, dijous, dissabtes de 3 a 6.

CARRER EXIMENS, 10, 2.º, 2.º (Ave Maria)

Telèfon 351

Un home de bon cor

J.M. BUTINÀ GUIMERA

MEJGE CIRURGIÀ

MEDICINA GENERAL

MALALTIES DE L'APARELL DIGESTIU

HORES DE CONSULTA: D'11 a 1 del matí i de 4 a 6 de la tarda.

CONTRACTES PER IGUALS

Carrer de les Nortes, 18, 1.º 2.º

TELÈFON. 143

GIRONA

CASA REXACH

El consell de guerra pels fets de La Bisbal

Demà al matí, a Barcelona, es celebrarà el consell de guerra pels fets ocorreguts a La Bisbal el dia sis d'octubre del 1934. Els processats, entre els quals s'hi troba l'alcalde popular senyor Roura i el mestre senyor Salis, amb l'express d'un quart de cinc d'aquesta tarda han marxat cap a Barcelona, essent saludats a l'estació de Girona per molts amics i correlligionaris.

PER TELÈFON BARCELONA

UNA NOTA DEL SENYOR ESCALES

Barcelona, 30.— A la Generalitat ha estat facilitada la següent nota als periodistes:

"El Governador general de Catalunya i President de la Generalitat senyor Félix Escalas agraeix les significades proves d'adehsió i consideració que reb amb motiu de la campanya que determinaad premsa fa contra ell i fa constar que lamenta i que no pot menys de celebrar que se l'ataqui per actes aliens i que no tenen res a veure amb la seva actuació política, puix que només se l'acusa d'haver avançat diners a una administració de loteries."

L'AFER MARIA ILLA

Barcelona, 30.— L'advocat de la famosa lotera Maria Illa ha demanat per a la seva patrocinada la presó atenuada, fonamentant-se en l'estat de salut de la detinguda. Es creu que aquest benefici serà denegat.

VAIXELL SOVIETIC QUE NO EL DEIXEN DESEMBARCAR

Barcelona, 30.— Ha entrat al port de Barcelona un vaixell soviètic amb carregament de carbó i passatge. Entre aquest hi han cinc dones poliques, les quals devien desembarcar. Les autoritats no han permès a l'estat vaixell el desembarcar.

CONFORMITAT AMB LA PETICIO FISCAL

Barcelona, 30.— L'advocat senyor Amadeu Hurtado, defensor de l'ex-

A Venècia les gòndoles novament han arribat a honor i dignitat després que ha estat necessari l'economitzar amb l'oli i limitar l'ús de motonaus.

alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, ha presentat un escrit conformant-se amb la pena de quatre mesos i un dia que el fiscal demana pel seu patrocinat en la causa instruída per la seva participació en els fets del sis d'octubre.

DETENCIO

Barcelona, 30.— Ha estat detingut el conegut propagandista llibertari Miquel Pedrola per haver profert paraules insultants per les autoritats en el miting de l'Olimpia malgrat els requeriments del delegat governatiu.

CONSELL DE GUERRA

Barcelona, 30.— S'ha celebrat un consell de guerra pels fets ocorreguts a Alguarde (Lleida), amb motiu del sis d'octubre. Els processats han estat absolts.

MADRID

CONSELL DE MINISTRES SOTA LA PRESIDENCIA DEL CAP DE L'ESTAT

Madrid, 30.— Aquest matí s'ha reunit a Palau el Consell de ministres. El Conselllet previ ha començat a dos quarts de dotze i més tard els ministres han assat al despatx presidencial per a reunir-se sota la presidència del Cap de l'Estat. El Consell amb el senyor Alcalá Zamora ha acabat a dos quarts d'una.

En sortir el senyor Alvarez Mendizábal ha dit que en el Consee no s'havien tractat temes polítics. La resta dels ministres no han manifestat res.

Acabat el Consell el cap del Govern ha permanscut mitja hora a la cambra presidencial. En sortir ha manifestat als periodistes que el Consell havia estat purament administratiu i que la part d'ell presidida per S. E. havia estat molt breu. S'ha dedicat el senyor Alcalá Zamora a signar nombrosos decrets sobre els quals facilitarà un index més tard el ministeri de la Governació.

Els periodistes han preguntat al senyor Portela si s'havia tractat quellcom d'eleccions. El senyor Portela ha insistit dient en què no s'havia parlat de res d'això ni de cap altre tema polític.

El ministre d'Instrucció Pública, en sortir del Consell ha marxat al seu despatx oficial on ha rebut els periodistes i els ha facilitat còpia d'uns decrets que el ministre havia sotmès a estudi dels seus companys de gabinet. En un d'ells es disposa la suspensió en els Instituts de segon Ensenyament de la càtedra de Principis de Tècnica Agrícola, Industrial i Econòmica, creant-se en el seu lloc, la Secció de Ciències Naturals, que quedarà dividida en dues assignatures, Notions de Química i Física i Ciències Naturals. Els catedràtics que desempenyaven la càtedra suspesa passaran a exercir aquestes altres assignatures i la distribució del temps serà feta pel claustre de professors.

Es crea a Madrid l'Institut de Llengües Clàssiques, format per un

catedràtic de Llatí, un catedràtic de grec i un altre d'Història antiga. Es crearan sis beques.

A Governació han facilitat a primeres hores de la tarda l'index dels documents signats pel cap de l'Estat: Presidència. — Nomenant governador civil de Toledo a Francesc Morales.

Hisenda. — Projecte d'anticipi de 250.000 pessetes a les Companyies del Nord i M. S. A. pel pagament de cupons, bons del tresor.

Sotmetre a la Diputació permanent de les Corts la concessió d'un crèdit de 875.000 pessetes per a cobrir el dèficit produït pels Serveis Nacionals de Assurances del Camp.

TOS

BRONQUITIS, GRIPE, ASMA y todas las afecciones BRONCO PULMONARES se curan radicalmente con el FOSOTAN. Este preparado a base de una fórmula científica moderna, fortalece todo el organismo evitando el peligro de una recaída. Su acción es segura e inmediata en la TUBERCULOSIS, siendo recetado por las principales eminencias médicas.

FOSOTAN

GERONA

Farmacia del Dr. ROCA

LLIBRES

"CONCEPCIONS I DELIMITACIO DE L'ESQUIZOFRENIA"

Pel Dr. E. Irazoqui i Villalonga

En el volum 92 de la col·lecció "Monografies Mèdiques" el doctor E. Irazoqui i Villalonga s'enfronta amb el problema que l'esquizofrènia crea en psiquiatria. Tema aspre, perdedor, per un home que no tingui un concepte clar, coneixements arrelats, pràctica sòlida i bona erudició.

El doctor Irazoqui ens demostra posseir aquestes condicions i d'un a un s'enfronta amb tots els plecs que comporta la concepció i delimitació de l'esquizofrènia. Després d'una breu referència de les classificacions psiquiàtriques de Morel, Kahlbaum i Kraepelin arriba a Bleuler, el creador i definidor de l'esquizofrènia, entitat morbosa que no tenia prou base en els principis clínic-etioloics de Kraepelin, ni estava justament anomenada amb el qualificatiu de demència precoç que aquest li havia donat.

Es difícil en una referència bibliogràfica com la nostra poder donar un concepte aproximat del volum. Els quatre capítols de l'obra: "Evolució conceptual", "La investigació psicològica de l'esquizofrènia", "Interpretacions neurotiques de l'esquizofrènia" i "Delimitacions de l'esquizofrènia", són tan densos de problemes colpidors i mostren tan al viu els esforços fets pels científics per a orientar-se entremig de la patologia de l'esperit, molt més quan la fisiologia no està prou clara, que seria una feineria voler extractar-la ni donar-ne una idea vaga.

Cal llegir l'obra per a comprendre l'abast del tema, "el problema més gran, més obscur i més calamitos de la sanitat pública", com diu Bayard Holmes. Perquè aquesta malaltia mental, en la qual, si els fets estan precisats, encara no ho està prou llur interpretació, omple els manicomis d'arreu del món de víctimes, prop del cinquanta per cent de la població manicomial.

Obra de del doctor Irazoqui imprescindible a l'especialista i al metge, però útil també a tots aquells que han de regir els homes i educar-los.

En el Noticiari, recull d'humanitats mèdiques, s'insereixen: una nota biogràfica del doctor Corachan sobre el doctor E. Ribas i Ribas, una breu necrologia dedicada al doctor Lluís Clarumunt Furest, "El sindicalisme en les professions liberals", per J. Alguader i Miró; traducció del diàleg de Lluís Vives, "L'escola" i "Apologia de Ramon de Sibluda", de Montaigne.

INVENTO MARAVILLOSO

MAQUINA DE ESCRIBIR Mercedes Electra

LA MAS RÁPIDA ... 20 COPIAS A LA VEZ

Mercedes Expres n. 6 con Tabulador Automático,

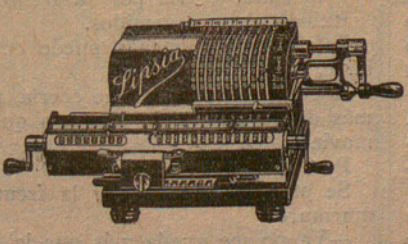
y FAVORIT, últimos modelos.

MERCEDES PORTATIL

Calculadoras "LIPSIA" sumadoras y para todas las operaciones.

Pídenlas a prueba al Representante general para España

OTTO HERZOG, calle Andrés Mellado, 32. - MADRID

ESPORTIVES

FUTBOL

Anglès, 2; Cellerà 1

L'aficionat que acudí diumenge al camp de La Roda, per pocs diners va veure boxa, atletisme, greco-romana, de tot menys futbol. Els dos equips es donaren un mal repertori. Per acabar-ho d'adobar, segurament per què el públic no s'avorris, faltant sis minuts per acabar-se el partit, un defensa cellerenc no pogué contenir més els seus nervis i agredí a l'avant centre local, que haval aconseguit el gol de la victòria.

Amb la jornada de diumenge s'acabà aquest torneig. Ha sortit guanyador l'Anglès. A la seva Junta i als seus jugadors, la nostra més cordial enhorabona.

Imparcial

—OTTO fluix, venes, gases, hules, termòmetres, bidets, xeringues a prova de fàbrica. — Ortopèdia Torrellas, Ciutadans, 4.

"EL GRAN FRACASSAT" (Ve de la primera pàgina)

i Margall, etc. Homes que compren- gueren el problema, que es submer- giren en el drama real i presentaren les nafres pestilens, homes que foren titllats d'antipatriotes per aquella ge- neració que al so de la marxa de Cadix llençà Espanya a la ruina. Tots els esforços que feren per a endinsar- se en l'anima del poble foren ende- bades. I era natural, lògic; la collec- tivitat, com la pasta que es moideja, necessita estar tova, preparada per a que els estructuradors d'ella puguin donar-li la forma que convingui i la col·lectivitat estava petrificada per llargs anys de desgovern, de desna- cionalització de la consciència, d'in- cultura, que l'havien portada a un desconeixement total de la seva mateixa idiosincràcia.

Exemples vius i dolorosos del que hem esmentat es troben palesats magníficament en l'estampa de Cossio, el cercador inlassable de la nova educació, el representant genuí de l'Espanya que es deixondia, dormint en una estació alemanya durant tres dies per manca de recursos, quan anà a estudiar l'organització dels centres culturals germànics; palesat magníficament quan Ramon i Cajal, el geni de la histologia, en un misèrrim vagó de tercera del segle passat, s'adreçava a Alemanya per a deixar admirats els savis d'arreu d'Europa que, pre- sidits per Kölliken contemplaven em- badalats les conquestes fetes a la ciència per aquell ignorat i pobre pro- fessor espanyol que havia tingut de treballar en un país mancat del més absolut per a poder donar via al de- desenvolupament dels seus coneixements.

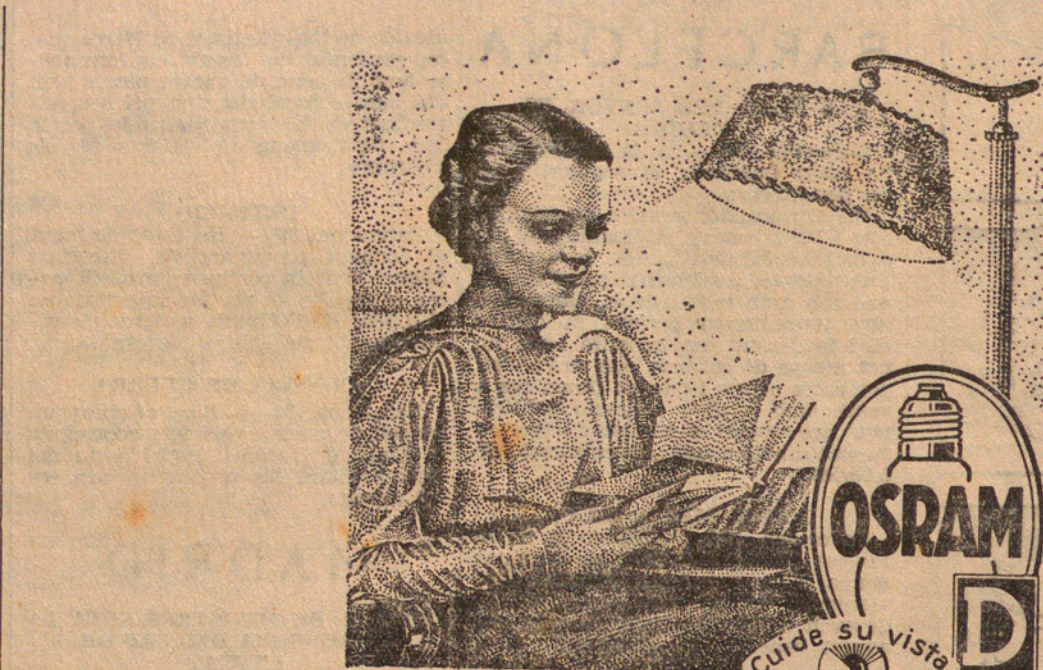
Mes, la constància posada al servei d'una intel·ligència ho venç tot i per sobre la consciència d'Espanya han passat aires de renovació. Una gene- ració nova, forta i sana, identificada amb l'esperit d'aquells precursors, iniciava la conquesta espiritual d'ella i avui reconeix tothom que de vint anys ençà, en múltiples aspectes, hem donat un tomb magnífic, penyora i símbol de les més belles esperances.

Mes així com Cossio, mestre per excel·lència, esmerçà la major part de les seves activitats i posà totes les seves il·lusions en l'estudi de l'Edu- cació i Ramon i Cajal en la Histolo- gia, i Hermenegild Giner de los Ríos en la Filosofia, hi ha un home que des de l'alçària del seu nobilíssim pensar, endega la seva inescotable intel·ligència i voluntat en els proble- mes generals. I els desglossa i els analitza amb la profunditat del químic, per a comentar-los després amb un traspuar, adès de dolor, adès d'im- potència i indignació que es mani- festen al córrer de la seva ploma se- gons els moments psicològics que do- minen en el seu pensament.

La seva vida de geni espanyol és feta de llums i d'ombres, de contrastos purs, engaltats d'optimismes rial- lers i de pessimismes aclaparadors que, com diu Zulueta, sembla mentida que es poguessin adaptar a l'es- forç metòdic i sostingut a l'obra ob- jectiva i al sacrifici diari de l'individu en profit de la col·lectivitat. A- quest home és Costa, el gran fracassat.

El nostre endarreriment diu — té dos aspectes: el material i l'espiri- tual. Heus ací perquè també el nostre remei ha d'ésser doble: foment de la riquesa i foment de l'educació.

Respecte al foment de la riquesa veu la salvació en el desenvolupa- ment de l'agricultura salvant-la de l'anquilosament en què es troba i augmentant fins al màxim les terres

i Amas de casa! i Cuidad vuestra vista!

utilizando para vuestras labores y lectura suficiente luz. Un alumbrado eficiente conserva la vista y facilita el trabajo. Lámparas Osram-D, de 40 y 65 Decalúmenes de luz son las ideales para el hogar. Sólo consumen 35 y 52 vatios. Emiten hasta un 50% más de luz que las anticuadas de filamento recto. Lámparas

Le darán un aumento de luz sin mayor gasto.

OSRAM, Apartado 251, Madrid

Mándenme gratis su folleto ilustrado de 32 páginas

"La buena visión"

Nombre: Población: Calle: Provincia:

de regadiu. Mes, això no seria prou si abans no s'expandissin una munió d'enginyers i perits per aquests poblets perduts enmig de la meseta castellana, de les planúries andaluses, de les terres ermes d'Aragó i d'Extremadura i no desarreïssin els prejudicis en què viuen endinsats els camperols d'aquelles terres. "Per sobre l'agricultura arcaica que avui im- pera, el meu lema és fer tots els es- forços per a que surti una agricultura puixant, científica, oberta a tots els progressos i manifestacions ex- pansives.

En el segon aspecte veu la salva- ció en l'escola, una escola d'ideals

elevats, davant la qual l'Estat no es sentís avar, sinó que hi esmerçés la partida més elevada del seu pressu- post.

Aquests dos camins constitueixen el seu ideal. El cervell de l'espanyol es nodriria d'una sang més rica i el seu esperit quedaria xop, amarat d'una llum tan viva com la que viuen els pobles que marxen a la capdavantera de la civilització.

Mes, ell, mestre en Dret consuetu- dinari, aquest ideal no el somnia com a colofó d'un període normal, d'un cicle evolutiu. Aquesta fou la para- doxa. Apunta solucions rapidíssimes. Es necessari arribar, realitzar en po-

ques setmanes allò que sembla sig- nificar obra de generacions. Obra de faquir, terapèutica ràpida per a que surti la podridura que davant la seva desesperació va apoderant-se del pobre cos malalt. "Improvisar", aquesta fou la paraula màgica que omplia la seva existència i l'ideal de la seva vida.

Per a la generació aquella, morta ja en vida, Costa el rebel, fou la suma de tots els anti que sintetitzaven en dos: l'antiespanyol i l'antipatriota. Maí havien dit una veritat tan gran. En efecte, no era espanyol, més ben dit, no podia ésser-ho de l'Espanya que preconitzaven, basada en les pro-

pietats feudals, mentre a la seva ve- ra el poble es moria de fam, en l'es- cola pútrida i vella que aquella so- cietat destinava per a salvaguardar la salut dels infants, ciutadans de demà, en aquells camps que morien anèmics per manca de canals mestre a pocs quilòmetres corrien els rius amb un soroll de vida, en aquelles universitats fabricadora de títols, les quals la investigació científica l'esperit lliure brillava per la seva absència, en aquella indústria i co- merc que portaven el segell de la malaltia, arrossegant una vida pre- caria, signe d'una mort pròxima, ell no podia ésser amant d'aquella Espanya que, com la "ciutat alegre i confiada" de Benavente, dormia tranquil·la i inconscient prop de l'abim de la seva ruina. Ell era espanyol "...d'una Espanya rica que més gés, d'una Espanya culta que més sés, d'una Espanya lliure que governés, d'una Espanya forta que guanyés, d'una Espanya contemporània de la humanitat, que en passar les fronteres de la nostra terra, no es sentís estranya com si hagués entrat en un altre planeta o en un altre segle."

En les hores gràvides que s'acce- ten, hores de pugna pel retrobament de la consciència dels nostres des- tins, apareix més forta i amb més àmplies perspectives que mai, la ve- lueta ferrenya del solitari de Granada. El millor homenatge que podem de- dicar a l'autor de "Reconstrucció europea d'Espanya" no és la faramalla d'un monument, ni d'un banquet d'aniversari, ni d'una plaça ni d'un carrer donats a la seva me- mòria. El millor record és l'estudi conscient, rebexonat i serè de les seves obres; que l'essència dels seus llibres sigui l'essència del nostre de- perit, que les directrius impreses de les seves idees siguin les directrius de la República.

JOAN CLARÉS

La Bisbal, 26-1-36.

José Escatllar

Material Eléctrico. Batería de cocina. Artículos para regalo. Lámparas «METAL».

Rambla Libertad, 28 y 30 GERONA

—LOCAL cèntric per a botiga, traspassa. — Raó en aquesta Adm- nistració.

—FALTA càrrega de Girona a Bar- celona, a 14 pessetes tona. — Dir- gí-se a La Rodona, carrer de la Unió número 7.

—S'OFEREIX professor per a con- çons de primera ensenyança a dom- cili. — Raó en aquesta Adminis- tració.

—ES VEN Renault 8 HP, Sedan quatre portes, a tota prova. — Re- rrencies a Garatge Modern. — Pla- del Carril, Girona.

—ESPLENDIDO PISO PABA AL- QUILAR. — Cinco habitaciones. — todo el día. 70 ptas. Agua compre- da. Nueva del Teatro, 3, pral.

cuánto placer los veré sufrir, a ella él, a él por ella!... Basta de vacila- nes.

Cinco minutos después salió de casa y desapareció entre las tinieblas.

CAPITULO XXI

LO QUE DETERMINÓ DON ALFONSO

El hidalgo, que se llamaba Mateo Praniello, tenía treinta años, y hacia ocho que se encontraba en el Per- adonde fué sin otro caudal que el de su ingenio, su astucia y, sobre todo, su conciencia poco escrupulosa.

Con algunas recomendaciones que llevó y su refinada hipocresía, cons- guió que lo favoreciesen las primeras autoridades, y con tanto acierto em- puzó a trabajar, que tres años después pudo considerarse rico en relación con su antigua pobreza.

Redobló entonces sus esfuerzos, en- prendió negocios de mayor importan- cia, y después de otros cuatro años consiguió reunir un caudal que super- raba a las ambiciones de toda su vida.

No quiso poner a prueba otra vez su fortuna, porque ya podía vivir con independencia y con lujo, y decidió re- verse a España; pero como el hombre propone y Dios dispone, sucedió que cuando hacía los preparativos para el viaje, encontró un día en la puerta del templo y de manos a boca con-

R. ORTEGA Y FERAS

La Casa de Tócame-Roque

(Con autorización de la Editorial Castro, S. A., Casabanchel Bajo, Madrid)

go el infierno en el alma, estoy trastor- nado, loco, y si no consigo satisfacer mi anhelo, siquiera me consolaré vien- do que sufren los que me hacen su- frir. Cuando otro recurso no queda, el de la venganza es agradable. El dolor es egoísta y envidioso, y no pue- de ver con calma los goces ajenos. ¡Ah! — exclamó el hidalgo con voz ronca y en tanto que se escapaban de sus ojos corrientes del fuego de su pasión impura—. Pedirme la vida por un solo instante de vuestra ternura, pedirme el alma por una sola de vuestras caricias, y no me veréis vacilar para ha- cer el sacrificio. Mil veces he invocao a Satanás para que venga en mi ayu- da... ¡No ha querido escucharme!

—Impío. —Por una hora de vuestro amor... —Callad.

—Ya he principiado y concluiré... Contra mi voluntad se encendió en mi pecho esta pasión, y no siendo mía la culpa, ¿por qué he de sufrir el casti- go? No me habléis, pues, en nombre de la justicia, porque en vano la he

pedido yo al mundo. Sé que no habéis querido hacerme ningún mal; pero yo tampoco se lo hice a nadie, ni busqué el mío, y así como yo sufro sin haber pecado, vos sufriréis también.

María temblaba y miraba con pavor al hidalgo, cuya exaltación febril cre- cía por momentos.

No era posible mirarlo con tranquili- dad.

Estaba su rostro desfigurado, y sus labios se contraían violentamente y se entreabrían para sonreír con expresión que espantaba.

Su respiración era violenta y des- igual, y abrasaba su aliento.

No había exagerado al decir que es- taba loco, porque en aquellos momen- tos deliraba.

—Sucumbiré en la lucha—añadió—; pero no retrocederé.

—Pero como aspiráis a un imposi- ble...

—De vos depende. —¿Y mi deber? —¿Y mi tormento? —Resignaos.

—No puedo.

—¿Qué con seguiréis con vuestra venganza?

—Gozaré, porque sufrirá vuestro es- poso.

—Esa ruindad...

—Es pasión.

—Señor Mateo.

—Decidid, señora, porque mañana será tarde.

—Antes que olvidar mis deberes, moriré, y en cuanto a mi esposo, si os atrevéis...

—A todo se atreve la alevosía.

—¡Malvado!

—¿Qué debéis esperar del que está loco por la desesperación? ¡Os enga- ñáis si creéis que iré a disputar con la espada vuestro amor, porque no comeré la torpeza de proporcionar un nuevo triunfo al hombre a quien aborrezco. ¿Para qué he de arriesgar la vida cuando puedo herir impunemente?

—¿Olvidáis que yo conozco el secreto del tesoro?

—Si queréis oro...

—¡Oro me ofrecéis cuando yo dería todo e l que hay en el mundo por una hora de felicidad a vuestro lado!... No sabéis lo que es una pasión como la mía, no lo sabéis. Nunca habéis sentido el trastorno de la desesperación. Cuando el pecho se abrasa y la volun- tad se anula y el juicio se pierde; cuando no hay más que un solo sentimien- to, una sola idea, un solo deseo, y se lucha, y el alma se destroza, y... No sé, no... ¡Oh!

Se interrumpió el hidalgo, porque apenas podía respirar.

Sus ojos se revolviéron en sus ór- bitas.

En aquellos momentos todo su ser era concupiscencia. Dió algunos pasos, acercándose a María, que retrocedió mientras exclamaba:

—¡Apartaos!...

—Si pudiéreis concebir lo que su- fro...

—Salid...

—Por última vez...

—¡Jamás! —replicó la joven, hacie- do el último esfuerzo.

—Que ya no puedo dominarme, y me iré y...

—Os desprecio.

Rugió sordamente el hidalgo.

Hizo ademán de lanzarse sobre la joven; pero ésta corrió y desapareció por una puertecilla, que cerró tras sí.

El criminal la siguió, golpeó la puerta, quedó pod un momento inmóvil y luego se dejó caer en una silla.

Sus fuerzas se habían agotado.

Frió sudor corría por su frente.

Exhaló algunos gemidos.

Sofría lo que apenas puede conce- birse.

A pesar del peligro que corría, pasó más de un cuarto de hora sin que se moviese.

Por fin se puso en pie.

Se pasó las manos por la frente y murmuró:

—Ya no me queda más que la ven- ganza... Seré implacable. ¡Oh!... ¡Con-